

LBRIS

We know
books

ALEKSEI TOLSTOI

Cheița de aur
sau
minunatele pățanii
ale lui Buratino

Traducere de Dan Faur
Prefață de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

UN BUTUC CARE SCÂNCEȘTE CU
GLAS OMENESC NIMEREȘTE ÎN MÂINILE
DULGHERULUI GIUSEPPE

De mult, tare de mult, trăia într-un orășel de pe malul Mării Mediterane un dulgher bătrân, Giuseppe, poreclit Nas-Vânăt.

Odată îi căzu bătrânului în mână un butuc, un butuc obișnuit, din aceia cu care se face foc în sobă, pe timp de iarnă.

„Nu-i rău!“ își zise Giuseppe. „Aș putea scoate ceva din el, un picior de masă, de pildă...“

Giuseppe își puse pe nas ochelarii, legați cu un capăt de sfoară, căci de... ochelarii erau și ei bătrâni. Suci butucul în mâini și începu să-l cioplească apoi cu bărdița. Dar cum începu să-l cioplească, un glas neobișnuit de subțirel prinse a scânci:

– Au, au... mai încet, te rog!

Giuseppe coborî ochelarii pe vârful nasului și își roti privirea prin atelier, dar nu văzu pe nimeni.

Se uită sub tejghea – nimeni...

Se uită în coșul cu talaș – nimeni...

Scoase capul pe ușă afară – nici pe stradă nu era nimeni...

„Oare mi s-o fi părut?“ se întrebă Giuseppe. „Cine putea să scâncească?“

Apucă iar bărdița, dar, cum lovi butucul, auzi din nou:

– Au! Ți-am spus doar că mă doare! se văicări glăsciorul subțirel.

De data aceasta, Giuseppe se sperie de-a binelea; până și ochelarii i se aburiră de spaimă...

Se uită prin toate ungherele încăperii, se vârî până și-n vatră și, răsucindu-și gâtul, privi multă vreme în susul hornului.

– Nu-i nimeni...

„Am băut poate ceva ce nu-mi priște și de-aia-mi țiuie acum urechile“ se gândi iarăși Giuseppe.

Dar nu! În ziua aceea doar nu băuse nimic...

După ce se liniști puțin, Giuseppe luă rindeaua; îi potrivea cu ciocanul partea dinapoi, pentru ca tăișul să iasă în afară doar atât cât trebuie – nici prea mult, nici prea puțin – puse butucul pe tejghea și... de cum trase o dată cu rindeaua, auzi:

– Au, au, au, au! Ia ascultă! De ce mă ciupești? se tânguia cu deznădejde glăsciorul subțirel.

Giuseppe scăpă rindeaua din mână, se trase înapoi, tot mai înapoi și se așeză de-a dreptul pe dușumea; își dăduse seama că glasul subțirel venea dinăuntrul butucului.

GIUSEPPE DĂRUIEȘTE BUTUCUL VORBITOR PRIETENULUI SĂU CARLO

 ată că, tocmai atunci, veni la Giuseppe Carlo flașnetarul, un vechi prieten al său.

 Odinioară, Carlo colinda orașele, purtând o pălărie cu borurile largi și-și agonisea pâinea cântând din gură și din minunata lui flașnetă.

Dar acum Carlo e bătrân și bolnav, iar flașneta lui e de mult stricată.

– Bună ziua, Giuseppe, spuse el, intrând în dulgherie. De ce stai pe dușumea?

– Ai, am rătăcit și eu un șurubel... Dar dă-l încolo de șurub, răspunse Giuseppe privind chiorâș la butuc. Dar tu, bătrâne, cum o mai duci?

– Rău, răspunse Carlo. Mă gândesc în fel și chip cum să-mi câștig bucata de pâine... Măcar de m-ai ajuta și tu! sau cel puțin de m-ai sfătui...

– Nimic mai ușor, făcu vesel Giuseppe. Și-și spuse în sinea lui: „Acuma e vremea să mă descotorosesc de butucul ăsta afurisit.“ Nimic mai ușor. Uite! Colo pe tejghea e un butuc strașnic; ia-l tu, Carlo, și du-l acasă...

– Eeee! răspunse Carlo abătut. Și pe urmă? Să zicem că duc butucul acasă; dar vezi că-n odăița mea n-am nici măcar o vatră.

– Las' că știu eu ce-ți spun, Carlo... Ia un briceag, ciopește din butucul ăsta o păpușă. Învaț-o să rostească tot felul de vorbe hazlii, fă-o să cânte, să joace și poart-o prin curțile oamenilor. Vei agonisi astfel destul pentru o bucată de pâine și un păhărel cu vin.

Deodată, de pe teigheaua pe care se afla butucul, se auzi un glăscior subțirel și vesel:

– Bravo, bine te-ai mai gândit, Nas-Vânăt.

Giuseppe tresări din nou de spaimă, dar Carlo se uită doar curios în jur. De unde să fi venit glasul?

– Îți mulțumesc, Giuseppe, pentru sfat. Ei! Fie! Dă-mi butucul.

Giuseppe înșfăcă butucul și îl înmână zorit prietenului său, dar fie că i-l dădu cu neîndemânare, fie că butucul sări singur, vorba e că îl pocni pe Carlo în cap.

– De-astea mi-s darurile tale! izbucni Carlo jignit.

– Iartă-mă, prietene, dar nu eu te-am lovit.

– Atunci se vede treaba că m-oi fi pocnit singur în cap?

– Asta nu, prietene! Chiar butucul te-a lovit.

– Mînți, tu m-ai lovit...

– Nu, nu eu...

– De bețiv, te știam eu că ești bețiv, Nas-Vânăt, spuse Carlo. Dar acum văd că ești și mincinos.

– Așa-a-a, carevasăzică ești pornit pe ceartă, strigă Giuseppe. Ia vino mai aproape!

– Ba vino tu mai aproape, să te apuc de nas.

Cei doi bătrâni începură să se burzuluiască și să sară unul la altul; Carlo îl apucă pe Giuseppe de nasul său

vânăt, iar Giuseppe îl apucă pe Carlo de smocul de păr alb ce-i creștea pe lângă urechi.

Apoi începură să se înghiontească zdravăn, în timp ce glăsciorul pătrunzător de pe teigheaua țipa și îi încuraja:

– Dă-i! Atinge-l!

În cele din urmă, bătrânii obosiră și începură să gâfâie.

Giuseppe spuse:

– Ei, ne-mpăcăm! Ce zici?

Carlo răspunse:

– Hai să ne-mpăcăm!

Bătrânii se sărutară. Carlo luă butucul sub braț și porni spre casă.

CARLO CIOPLEȘTE O PĂPUȘĂ DE LEMN ȘI ÎI DĂ NUMELE DE BURATINO

 arlo locuia într-o odăiță pitită sub o scară, în care nu era altceva decât o vatră frumoasă, pe zidul din fața ușii.

Dar nici vatra cea frumoasă, nici focul din vatră și nici ceaunul ce fierbea pe foc nu erau adevărate, ci doar zugrăvite pe o bucată de pânză veche.

Carlo intră în odăiță, se așeză pe singurul scaun ce-l avea lângă masa șchioapă de un picior și, după ce răsuci butucul pe toate părțile, luă un cuțit și începu să cioplească din el o păpușă.

„Oare ce nume să-i dau?” se întreba Carlo. „Hai să-i zic Buratino. Numele ăsta o să-mi poarte noroc. Am cunoscut eu odinioară o familie și pe toți îi chema Buratino: tatăl – Buratino, mama – Buratino, copiii tot Buratino... și ce bine trăiau cu toții! Fără nicio grijă!...”

În butucul pe care-l răsucea cu îndemănare, ciopli în primul rând părul, apoi – fruntea, apoi – ochii...

Iată însă că deodată ochii se deschiseră singuri și se pironiră asupra lui.

Carlo nici măcar nu arătă că s-ar fi speriat, ci întrebă prietenos:

– Ochișori de lemn, de ce vă uitați așa de ciudat la mine?

Dar păpușa tăcea – poate pentru că nu avea încă gură. Carlo ciopli obrazii, apoi ciopli nasul – unul așa obișnuit...

Ca prin farmec, nasul începu singur să se lungească, să crească și ajunse atât de lung și de ascuțit, încât Carlo bombăni:

– Nu e bine, e prea lung...

Și bătrânul încercă să-i reteze vârful. Dar ții-ai găsit! Nasul se tot sucea și se răsucea și până-n cele din urmă rămase un nas ascuțit lung-lung de tot, un nas tare obraznic și curios nevoie mare.

Carlo se apucă apoi să cioplească gura. Dar abia sfârși cu cioplitul buzelor, că gura se deschise deodată:

– Hi, hi, hi, ha, ha, ha!

Și din ea apărură o limbă subțirică și roșie, care căuta să-și bată joc de el.

Carlo, fără să țină seama de aceste isprăvi, își văzu de treabă: ciopli, tăie, scobi... și făcu păpușii bărbia, gâtul, umerii, trupul, mâinile...

Dar de-abia sfârși Carlo să cioplească ultimul degețel, că Buratino începu să-l lovească repede cu pumnișorii peste chelie, să-l ciupească și să-l gădile.

– Ia ascultă! îi spuse Carlo, aspru, nici n-am terminat bine să te cioplesc și ai și început să mi te ții de drăcii... Ce ai să-mi faci mai târziu, hai?

Și se uită încruntat la Buratino. Iar Buratino, cu ochii lui rotunzi ca de șoricel, se uită și el la tata Carlo.

Din niște surcele, Carlo îi făcu apoi picioare lungi cu tălpi mari. Și cu asta, mântuindu-și treaba, puse băiețelul jos, pe dușumea, ca să-l învețe să umble.